

M^{SVÄTÝ} MICHAL

f a r s k ý č a s o p i s

máj 2013
ročník XX

JEŽIŠOVI NA RADOST

Pán nám poslal Ducha Svätého, aby prebýval s nami a viedol nás, aby sa k nám prihovárал a formoval nás. Je známe, že dary Ducha svätého sú oporou mravného života každého kresťana. Prostredníctvom darov Ducha Svätého sme vedení k tomu, aby sme rešpektovali podnety Najvyššieho a podľa toho aj konali. Všeobecne sú nám známe dary Ducha Svätého (dar múdrosti, rozumu, rady, sily, poznania, nábožnosti a bázne Božej).

Mnohí z nás ale majú pocit, že nevedia rozpoznať, kedy k nám Duch Svätý prehovára a už takmer vôbec nevnímame, čo nám vlastne chce povedať. Sám z vlastnej skúsenosti poznám takéto pocity a neraz som sa zamýšľal nad tým, ako a či vôbec dokážem rozpoznať tieto signály a znamenia.

Som však presvedčený, že toto sa okrem iného určite deje priamo v našom vnútri. Hlas svedomia, ktorý sa v nás ozýva, je asi najznámejšou formou pôsobenia Ducha Svätého v našom najintímnejšom mieste, kde skrývame aj svoje túžby, radosti, sklamanie, nádeje či pochybnosti. Naše svedomie nám vie veľmi presne a jasne

dať najavo, či súhlasí s našim konaním alebo zmýšľaním.

Pravdou však je aj to, že často tento vnútorný hlas ignorujeme a zatvrdzujeme svoje srdcia. To však neznamená, že sve-

ospravedlňovať, že nejde o hriech, že vlastne v rámci slobodnej vôle si sami môžeme určiť kritériá pre naše skutky.

Môžeme sa stretnúť však aj s druhým extrémom, keď všetko začneme hodnotiť príliš škrupulózne a úzkostlivo. Pán nám dal emócie, city a zmysly, ktoré máme používať a využívať a nemáme sa čoho báť, ak ich užívame primerane.

Pri svätej spovedi som sa pred rokmi zveril s týmto problémom spovedníkovi, staručkému františkánskému kňazovi. Ten ma pokojne vypočul a potom mi povedal: ak budete mať pochybnosti o tom, ako konať alebo ako hodnotiť svoje konanie, položte si vždy otázku: konal by takto Pán Ježiš? Čo by Kristus urobil, keby bol na mojom mieste? Uvidíte, že táto forma Vám v mnohom pomôže pri riešení pochybností, ktoré celkom prirodzené, ako slabý človek má každý z nás.

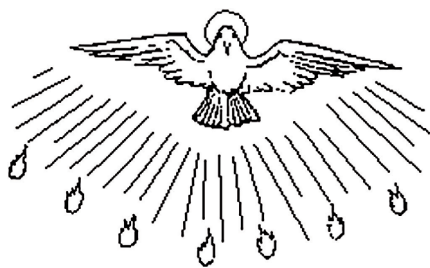
Prajem Vám všetkým aj sám sebe, aby sme dokázali využívať dary Ducha Svätého a tak sa vzájomne posväcovali. Nech vždy a za každých okolností máme silu konať tak, ako by konal náš Pán Ježiš Kristus.

Vladimír Šimko

domie sa odmlčí. Nie, ono nám stále pripomína, že máme konať dobro. Ak však časom otupieme, zdá sa nám, že hlas vedomia utíchol a páchanie hriechov sa nám už nezdá byť závažným porušením Božích princípov. Sami seba začneme

DARY DUCHA SVÄTÉHO

Dary Ducha Svätého sú oporou mravného života kresťana. Sú to trvalé

dispozície, ktoré priaznivo usposobujú človeka, aby bol ochotný konať podľa vnuknutí Ducha Svätého. Mravný život človeka je podporovaný darmi Ducha Svätého, ktoré je možné chápať ako trvalé vlohy-schopnosti, ktoré disponujú človeka k tomu, aby rešpektoval Božie podnety ku konaniu.

POZNÁME 7 DAROV
DUCHA SVÄTÉHO:

**Dar múdrosti, Dar rozumu,
Dar rady, Dar sily, Dar poznania,
Dar nábožnosti a Dar bázne Božej.**

••••• ZAZNAMENALI SME •••••

- Farskú duchovnú obnovu v našej farnosti Bratislava – Karlova Ves, viedol v tomto roku v dňoch 11. – 12. apríla, Vdp. Miroslav Kukla, SJ. Vo svojich prednáškach sa venoval téme siedmych sviatostí Cirkvi. V programe samozrejme nechýbala ani možnosť zmierenia sa s Bohom, adorácie, modlitby na úmysel farnosti, modlitba korunky k Božímu Milosrdenstvu a spev chvál.
- od 16. 4. – sme sa každý utorok pri večernej sv. omši začali v rámci veľkej novény pred sviatkom sv. Antona Paduánskeho spoločne modliť k tomuto svätcovi
- dňa 28. apríla 2013 sa v pastoračných priestoroch kláštora konala biblická katechéza na tému „Od zmŕtvychstania po nabovstúpenie nášho Pána“.

••••• PRIPRAVUJE SA •••••

- 4. máj – 1. sv. prijímanie detí zo SŠ sv. Františka z Assisi – o 10.00 hod.
- 11. máj – 1. sv. prijímanie detí zo ZŠ Tilgnerová – o 10.00 hod.
- 25. máj – celodenná farská adorácia v kostole sv. Františka.
- 1. jún – 15.00 hod. Sv. omša s udelením sviatosti birmovania.
- 7. jún – 8.00 hod. Slávnostná sv. omša pri príležitosti 10. výročia našej cirkevnej školy sv. Františka z Assisi.
- 22. jún – 15.00 hod - kňazská vysviacka P. Martina Kollára.
- 23. jún – primičná sv. omša P. Martina Kollára v Levoči. (pravdepodobne o 10.00 hod.)

••••• DVA PILIERE CIRKVI •••••

Koncom júna nás nečaká iba koniec školského roka, ale aj krásny a významný sviatok apoštolov Sv. Petra a Pavla. Žili v rovnakej dobe, podieľali sa na vzniku a formovaní kresťanskej Cirkvi, zomreli mučeníckou smrťou v Ríme a Cirkev ich často spája, hoci ide o dve úplne odlišné osobnosti.

Apoštol Peter, vlastným menom Šimon, bol rybárom pochádzajúcim z Galiley. Pán ho povolal byť rybárom ľudí po jednom z kázaní pri Genezaretskom jazere. A Šimon všetko opustil a nasledoval ho. Ježiš mu dal nové meno Kefas, čo po aramejsky značí skala, po grécky Pétra, po latinsky Petrus, čiže slovensky Peter. Evanjelii nazývajú Petra vodcom učeníkov, lebo často hovoril a konal v mene ostatných a bol prítomný pri väčšine významných udalostí. Keď sa Pán Ježiš pýtal učeníkov, za koho ho pokladajú, Peter odpovedal, že je Synom Božím. Ježiš mu odvetil známe slová, ktoré určujú jeho význam pre nás do dnešných čias. „*Ty si Skala, a na tejto skale postavím svoju Cirkev a pekelné brány ju nepremôžu. Tebe dám kľúče od nebeského kráľovstva: čokoľvek zviažeš na zemi, bude zviazané i na nebi a čokoľvek rozviažeš na zemi, bude rozviazané i na nebi.*“ (Mt 16,18n.). Práve tieto slová sú kľúčové pre pochopenie a uzna-

nie Petrovo prvenstva medzi apoštolmi a uznanie prvenstva Petrových nástupcov. Aj po Ježišovom ukrižovaní, ostal Peter vodcom apoštolov. Riadil voľbu apoštola Mateja, po prvý raz verejne kázal na Turíce a robil zázraky. Z biblických spisov vieme, že pôsobil v Jeruzaleme, Korinte, Antiochii a nakoniec v Ríme. Je pravdepodobné, že v Ríme pôsobil dlhší čas a podieľal sa na rozvoji rannej Cirkvi. Dátum jeho smrti nevieme isto, ale historici predpokladajú, že zomrel v roku 64 pri prenasledovaní nariadenom cisárom Nerom po veľkom požari v Ríme, z ktorého neprávom obvinili kresťanov. Traduje sa, že bol ukrižovaný dolu hlavou, na vlastnú žiadosť, lebo sa nepokladal za hodného zomrieť tak ako Pán. Apoštol Petra pochovali na menšom pohrebisku na východnom úpätí vatikánskeho pahorku. Je až neuveriteľné, že v tých miestach z malého pamätníka nad jeho hrobom, cez mohutnú baziliku postavenú za cisára Konštantína, vyrástol do dnešných čias ešte donedávna najväčší kresťanský chrám na sväte – Bazilika sv. Petra.

Apoštol Pavol - Šavol - pochádzal zo židovskej rodiny, silno spojený s tradíciou. Jeho rodina získala rímske občianstvo, ktoré zdedil. Narodil sa v maloázijskom Tarze, kde sa oboznámil s rímskym

právom a gréckou kultúrou. V túžbe po službe Bohu odišiel do Jeruzalema študovať tóru do rabínskej školy. Keďže bol dôsledným a nesmierne horlivým obhajcom posvätného zákona, stál najprv na strane prenasledovateľov kresťanov - dokonca bol svedkom kameňovania diakona Štefana, prvého mučeníka. Až keď sa mu Pán dal poznať v zjavení, nechal sa pokrstiť, prijal meno Pavol a stal sa z neho najhorlivejší z apoštolov. Samozrejme, že to nebolo hneď, navyše kresťania sa ho sprvu báli a neverili mu. Kázal vo viacerých mestách, kým neprišiel do Antiochie, kde sa práve rozvíjala kresťanská obec, aj medzi pohanmi. Pavol bez výhrad otvoril náruč kresťanskej Cirkvi všetkým národom i kultúram, čo sa židokresťanom nepáčilo, vďaka tomu býva označovaný ako apoštol národov. Apoštol Pavol počas svojho života podnikol dôležité misijné cesty v mnohých mestách Malej Ázie, Grécka, Cypru a na ostrovoch v Egejskom mori. Neskôr počas prenasledovania kresťanov, ktoré nariadil cisár Nero, Pavla zajali a uvrhli do väzenia v Ríme. V roku 67 bol Pavol sťatý mečom na južnom okraji Ríma. Teraz je na tom mieste kostol a trapistické opátstvo Tri studničky, ktorému dali meno tri pramene, ktoré podľa legendy vystrekli na mieste, kam padla a dvakrát podskočila apoštolova odtatá hlava. Apoštola Pavla pochovali na cintoríne pri Ostijskej ceste, kde dnes stojí nádherná Bazilika sv. Pavla za hradbami. Hoci životy týchto svätcov boli odlišné, považujeme ich za dva stĺpy, na ktorých dodnes stojí naša Cirkev. Peter, držiaci kľúče a strážiaci tradíciu, je pevnou skalou Cirkvi a zosobňuje autoritu a pápežstvo. Pavol s mečom zas presekáva nové cesty, ženie Cirkev dopredu a zároveň predstavuje Kristom oslobodeného kresťana. Hoci títo svätí muži boli rozdielne osobnosti, dokázali si po celý život zachovať vzájomnú úctu a svornú lásku. Slúžili jednej Cirkvi a vždy vedeli udržať jednotu v rôznosti. A práve toto poslanstvo jednoty je v dnešných časoch rovnako dôležité, ako bolo pri zrode našej Cirkvi. V dnešnom svete, kde každý má názor na všetko, každý vie všetko najlepšie a všetko chce riešiť, si musíme uvedomiť, že naše názory nemusia byť rovnaké, ale viera a láska, ktoré nás povedú k jednote, by nás mali spájať. Poprosme teda v tichej modlitbe našich svätých apoštolov, aby nám vyprosili lásku a jednotu v Kristovi, akú prežívali oni sami pred takmer dvetisíc rokmi.

Michaela Važanová

SPOLOČENSTVO KATOLÍCKEJ CHARIZMATICKEJ OBNOVY V DUCHU SVÄTOM

„Potom vylejem svojho ducha na každé telo a budú prorokovať vaši synovia i vaše dcéry; vaši starci budú mávať sny a vaši mládenci budú mať videnia.“ (Joel 3,1)

TURÍČNE A CHARIZMATICKÉ HNUTIA

Prísľub Ducha Svätého, ktorý dal Ježiš prostredníctvom svojich učeníkov aj nám všetkým, naznačuje, že obdobie Cirkvi – obdobie po Jeho smrti, zmŕtvychvstaní a nanebovstúpení – je obdobím Ducha Svätého, prisľúbeného Tešiteľ'a (Jn 14, 16-17), ktorý chce aj nás všetko naučiť a pripomenúť, čo nám Ježiš povedal (porov. Jn 14, 26). Učeníci Ducha Svätého očakávali „všetci vedno na tom istom mieste“ (Sk 2, 1) na modlitbách a na deň Turíc sa „strhol hukot z neba, ako keď sa ženie prudký víchor a naplnil celý dom“ (Sk 2, 2) a na každom z nich spočinul jeden z ohnivých jazykov. Duch Svätý prišiel na apoštolov s mocou, tak, ako to Ježiš prisľúbil (Lk 24, 49) a – ako to ďalej popisujú Skutky apoštolov – ustráchaných učeníkov pretvoril na sprostredkovateľov Božej moci (v zmysle Pavlovho pojmu *dynamis*) a uzdravujúcej lásky a presvedčivých evanjelizátorov.

Duch Svätý je nevyčerpatelným zdrojom Božieho života v nás – povedal Svätý Otec František na generálnej audiencii 8.5.2013. Cirkev v nasledujúcich dvoch tisícročiach teda bola vedená a vyučovaná Duchom Svätým, prejavy Ducha Svätého, ako ich poznali apoštolí, sa však postupne vytrácali a dozvedáme sa o nich iba zo sporých informácií o svätých (o. i. sv. Františka z Assisi). Duch Svätý sa postupne stával „neznámym Bohom“, v prostredí prebudeneckých hnutí v Británii a najmä v USA však rástla túžba zažiť autentickú skúsenosť cirkvi apoštolských čias. Hnutie svätosti a metodistické prostredie bolo podhubím, na ktorého základe vznikali v USA nové kresťanské prúdy, zdôrazňujúce Bibliu (a zakladajúce biblické školy) a zázraky Božieho uzdravovania. Charles Fox Parham v Topeke (štát Kansas) veril, že hovorenie v jazykoch je dôkazom krstu v Duchu Svätom a túto skúsenosť zažila študentka jeho školy po modlitbe 1.1.1901. Žiak Parhama William J. Seymour bol ústrednou osobnosťou prebudenia na Azusa Street v Los Angeles r. 1906, po ktorom došlo k rýchlemu rozšíreniu do iných častí USA a do Európy. Najpočetnejším spoločenstvom prvej fázy turíčnych hnutí sú Božie zbory (Assemblies of God), u nás najmä Apoštolská cirkev.

Druhým obdobím vývoja pentekostalizmu (turíčno-charizmatického kresťanstva) bol rozvoj charizmatického hnutia v rámci tradičných protestantských cirkví (od 50. rokov 20.

storočia) a v rámci Katolíckej cirkvi. Tretím obdobím je v súčasnosti prebiehajúci vznik mnohých neoturíčnych hnutí. Sú súčasťou veľmi rôznorodých prúdov súčasného kresťanstva a aj preto sú pre ne charakteristické rôzne extrémne polohy (radikálne zdôrazňovanie viery a prosperity).

- Krst v Duchu Svätom (krst Duchom Svätým; vylatie Ducha Svätého) nie je sviatostným krstom, ale skôr uvedením do bližšieho vzťahu s Bohom, znovuzrodením kresťana (porov. Jn 7, 37-39; Rim 5,5; Tit 3, 5-6; Jn 3,5; Sk 8, 14-17).

- Dar jazykov (modlitba v jazykoch, hovorenie v jazykoch, glosolália); na rozdiel od hovorenia v jazykoch (Sk 2, 2-4) ide o modlitbu chvály, pri ktorej zotrvávame v Božej prítomnosti. Je to modlitba nezrozumiteľných zvukov: „Tak aj duch prichádza na pomoc našej slabosti, lebo nevieme ani to, za čo sa máme modliť, ako treba; a sám duch sa prihovára za nás nevysloviteľnými vzdychmi.“ (Rim 8, 26). Modlitbu tak vedie Duch Svätý a nie naše predstavy a túžby.

- Charizmy sú dary Ducha Svätého na budovanie Cirkvi prostredníctvom jednotlivcov, na základe ich prirodzených daností. Svätý Pavol rozlišuje (1 Kor 12, 4-6) *charismata* (dary milosti), *diakonia* (služby) a *energema-ta* (účinky). Charizmy sú teda „zvláštne dary milosti, ktorými sú ľudia vybavení pre zvláštne služby.“ (Francis A. Sullivan, SJ: Charizmy a charizmatická obnova. Serafín, 1998, str. 12)

KATOLÍCKA CHARIZMATICKÁ OBNOVA – OBNOVA V DUCHU SVÄTOM V KATOLÍCKEJ CIRKVI

„Obnova je osobná skúsenosť, v ktorej zakúšame prítomnosť a moc Ducha Svätého, ktorý v nás novým spôsobom oživuje milosti krstu. Duch Svätý v nás nielen zapaluje všetko to, čo sme už prijali, ale nás aj obdarúva svojimi darmi pre službu a poslanie.“ (Charles Whitehead: Obnova v Duchu Svätom. Podstata a ciele. Shalom, 2008, s. 14)

Turíčno-charizmatická skúsenosť vlastne mohla vzniknúť najprv v Katolíckej cirkvi. Pápež Lev XIII. v enyklike *Divinum illud munus* r. 1897 vyzýval modliť sa novému na Turíce za vylatie Ducha Svätého; ten istý pápež 1.1.1901 (v deň, kedy skupina okolo C. Parhama zažila skúsenosť vylatia Ducha Svätého) vyzýval k modlitbe *Veni Creator*

Spiritus, aby veriaci vyprosili nové vylatie Ducha Svätého na celú Cirkev. Jeho výzvu zopakoval pápež Ján XXIII., ktorého modlitba za príchod Nových Turíc („Obnov svoje zázraky v našich časoch, ako pri nových Turích“), bola vyslyšaná. V nadväznosti na II. vatikánsky koncil zažili mladí ľudia na Univerzite Duquesne v Pittsburgu vylatie Ducha Svätého (krst v Duchu Svätom), skúsenosť, ktorú prežili učeníci vo večeradle na Turíce. Nasledovali podobné skúsenosti na ďalších univerzitách USA a šírenie sa charizmatickej obnovy v Katolíckej cirkvi, podporované kardinálom Suenensom a pápežmi Pavlom VI. a Jánom Pavlom II. Charizmatická obnova v Duchu Svätom prenikla do mnohých nových hnutí a spoločenstiev (na Slovensku majú charizmatický charakter napr. Koinonia Ján Krstiteľ, komunita Emanuel, Komunita Blahoslavenstiev a bratislavské spoločenstvo pri Dóme sv. Martina) a je základom oživenia v Latinskej Amerike, Afrike a Ázii. Podľa odhadov v Katolíckej cirkvi patrí k „charizmatickému prúdu“ približne 10% veriacich (v kresťanstve viac než 600 miliónov, teda asi 30%), v Európe je podiel výrazne nižší. Charizmatik katolíci zostali súčasťou Cirkvi a súčasťou ich spirituality sú aj najdôležitejšie prvky katolicity: Eucharistia (a adorácia) a úcta k Panne Márii. História KCHO podáva aj video Katolícka charizmatická obnova – história: <http://www.youtube.com/watch?v=U4RyiLZHsqY> <http://www.youtube.com/watch?v=U4RyiLZHsqY>

Katolícka charizmatická obnova zastrešuje časť charizmatikov v Katolíckej cirkvi. ICCRS so sídlom vo Vatikáne nie je inštitúciou v pravom slova zmysle, ale skôr koordinátorom aktivít. Na Slovensku tvoria služobný tím vždy dvaja zástupcovia (jeden kňaz a jeden laik) z každej diecézy. Ústrednou postavou vznikajúceho charizmatického hnutia na Slovensku za čias totality bol otec Václav Kocián, ktorý neskôr založil združenie JAS. Združenie so sídlom vo Zvolene je aktívne v organizácii katolíckych charizmatických konferencií. Bývalý prezident ICCRS Charles Whitehead definuje ciele KCHO v zhode so základnými prvkami kresťanského života:

- Potreba poznať Boha ako milujúceho a odpúšťajúceho Otca
- Potreba nadviazať osobný vzťah s Ježišom, našim Pánom a Spasiteľom
- Potreba posilňovať v sebe prítomnosť Ducha Svätého
- Dôležitosť Písma

- Dôležitosť sviatostí
- Modlitba, modlitba chvál a bohoslužba
- Dôležitosť chariziem alebo darov Ducha Svätého pre službu Cirkvi
- Potreba budovať spoločenstvo
- Poslanie ohlasovať evanjelium a vydávať svedectvo.

A Charles Whitehead ďalej popisuje dary Katolíckej charizmatickej obnovy Katolíckej cirkvi: modlitba a modlitba chvál; očakávajúca viera; presvedčenie, že Pán uzdravuje a koná zázraky prostredníctvom obyčajných ľudí; zmysel pre radosť a slávenie; túžba byť svedkami; oživenie nádeje a viery príslušom, lebo Boh je verný; prorocký hlas v Cirkvi a vo svete; potreba modlitby príhovoru a duchovného boja; záujem o spravodlivosť, pokoj a sociálne problémy.

Pre charizmatickú spiritualitu (ktorej najbližšia je spiritualita svätého Františka) je typická ďalej osobná skúsenosť („Skúste a presvedčte sa, aký dobrý je Pán“, Ž 34, 9). Obnova je kristocentrická, ale s dôrazom na prejavy a dary Ducha Svätého (uzdravovanie, prorockosť, rozlišovanie...). Vo vzťahu k Bohu zdôrazňuje osobný vzťah k Bohu (Ježiš je živý) a Jeho primát, osobné obrátenie a svätosť a kladie dôraz na Božie slovo a na modlitbu – osobnú modlitbu, modlitbu príhovoru, modlitbu v jazykoch, modlitby chvál.

CHARIZMATICKÉ SPOLOČENSTVO ÚTOČIŠTE

Páter Lucián Bogucki, bývalý farár našej farnosti, pred niekoľkými rokmi vyzval spoločenstvá farnosti, aby sa stručne predstavili. Predstavenie spoločenstva Útočisko začneme spoločným dielom jeho viacerých členov: „V roku 2000 - 2001 mladí zo spoločenstva KeKaKo (Kerygma – Karisma – Koinonia: Slovo – Dar – Spoločenstvo; spoločenstvo bolo plodom komunity Ján Krstiteľ) sa začali stretávať v kostole sv. Michala na spoločných „evanjelizačných“ svätých omšiach. Charizmatické (evanjelizačné) sväté omše boli teda ovocím evanjelizačnej činnosti Komunity Jána Krstiteľa. Súčasťou programu stretnutí bola adorácia, spontánne spievané chvály, svedectvá a príhovory. Z rôznych farností

sem prichádzali priaznivci Katolíckej Charizmatickej Obnovy, ľudia zasiahnutí Božou Láskou, žijúci osobný vzťah k Ježišovi, so srdcom otvoreným na pôsobenie Ducha Svätého.

V roku 2005 začalo spoločenstvo organizovať vo farnosti stretnutia spoločenstiev (z Bratislavy a z blízkeho okolia), turíčne vigílie. Od roku 2006 sa podieľa na organizácii otvorených trojdňových farských duchovných cvičení vedených skúsenými exercitátormi (P. Elias Vella OFM Conv, P. Vojtěch Kodet OCarm, P. Józef Augustyn SJ).

Od roku 2008 sa v súvislosti so zmenami v reholi zmenila náplň pondelňajších stretnutí. Služenie charizmatických svätých omší o 19,00 sa zmenilo na adoráciu pred vystavenou Sviatosťou Oltárnou, počas ktorej spoločne chválime Pána, ďakujeme Mu, odprosujeme Ho a prednášame Mu naše prosby. Ovocím spoločenstva je radosť. Jadro nášho spoločenstva tvoria ľudia katolíckej charizmatickej obnovy, ktorí prechádzajú formáciou pátra Eliasa Vellu a ďalších katolíckych evanjelizátorov, ktorí prichádzajú slúžiť na Slovensko.

Eucharistia

je motívom našich stretnutí.

*Prijali sme pozvanie pred Pánovu tvár,
do Jeho spasiteľnej blízkosti,
pre možnosť byť s Ním,
venovať mu čas a rozvíjať dobrú Jeho mi-
losti v láske, dôvere a pokore.*

+

*Spájame sa vo chvále, vďaka, prosbe
a uctievaní Jeho majestátu.
Priať službu, poslanie,
ku ktorým nás pozýva, môžeme,
len ak sa necháme premieňať
Jeho Láskou deň čo deň.
U Neho je večná slasť
a v Nebi je naša vlasť.*

*Hoden je Baránok, ktorý bol zabitý a my
chceme dnes pre Neho žiť.*

Stretnávame sa **každý pondelok** (okrem prikázaných sviatkov) v kostole **sv. Františka v Karlovej Vsi** od **19,00 do 20,00 h.** pri Eu-

charistickej adorácii a spoločných chválach.“ Spomedzi aktivít spoločenstva je potrebné spomenúť organizáciu farských duchovných obnov (okrem spomínaných exercitátorov to boli pátri James Mariakumar a Miroslav Kukla), spoluprácu pri vydávaní farského časopisu Svätý Michal a iné. Spoločenstvo slúži farnosti modlitbou, je otvorené a (aj vďaka adorácii) kristocentrické.

„Lebo každý, kto bude vzývať meno Pánovo, bude spasený.“ (Rim 10, 13)

Na záver pripájam niekoľko myšlienok Ruda Gombosa, ktorý slúži v spoločenstve modlitbou chvál – spevom, doprevádzaným hrou na gitare. V spoločenstve je (podobne ako Karol Kasala) od prvého roku jeho existencie. Na pondelňajšie stretnutia s Pánom ho pozval páter Marek Tokarczyk, vtedajší správca farnosti. Rok 1996 bol pre Ruda Gombosa po prečítaní životopisu sv. Dona Boska rokom premeny zmysľovania a r. 2000 sa zúčastnil päťmesačných ignaciánskych duchovných cvičení za rozlíšenie povolania. A v súčasnosti zdôrazňuje, že adorácia, keď hľadáme na Ježiša, nás vedie k pokore. A vo vývoji nášho spoločenstva vníma posun od prosieb a odprosovania k požehnaniu pre farnosť („Nespomínajte udalosti dávne, o veciach predošlých neuvažujte. Hľa, ja robím čosi nové, teraz to kľúči, nebadáte? Áno, urobím cestu na púšti a rieky na pustatine.“ Iz 43, 18-19).

„Kto príde na adoráciu, verím tomu, je pozvaný; pri adorácii nás Pán pozýva priamo akoby z ulice.... Duša stále volá: „Svätý, svätý, svätý“, je stále obrátená Na Pána.... Sme pozvaní byť priamo s Ním, ktorý má moc dávať život... od nás chce len, aby človek prichádzal k Nemu s postojom, že sa s Ním chce stretnúť. Od nás chce, aby sme boli pravdiví, akokoľvek prideme rozbiť – ideme slúžiť Bohu, stretnúť sa s Ním.... Pred prijímaním hovoríme: „Povedz iba slovo“ a Ježiš hovorí: „Ty si môj milovaný syn.“... Intelektuálna formácia jezuitov je potrebná pre charizmatika, ktorý má blízko k mystike.“

Na základe rozhovoru s Rudolfom Gombosom spracoval Karol Kasala

STRETNUTIE RYTIEROV NEPOŠKVRNENEJ A RUŽENCOVÉHO BRATSTVA

Na sviatok sv. Vojtecha 23. apríla uskutočnilo sa v Pastoračnom centre kláštora stretnutie členov Rytierstva Nepoškvrnenej a Ružencového bratstva. Stretnutie sa začalo Mariánskou piesňou a modlitbou. V príhovo-

re sa potom diakon brat Martin zaoberal problematikou zasvätenia a zdôraznil, že vnútorné zasvätenie by sa malo prejavovať aj vonkajšími znakmi. Hĺbka vnútorného vzťahu k Bohu sa prenáša aj na blížnych. Odovzdaním sa Pan-

ne Márii sa rodí nový človek.

Sestra Gátová potom informovala prítomných o stretnutí horlителей Ružencového bratstva.

SLOVENSKO MÁ NAJMLADŠIEHO BISKUPA

POHEAD NA VÝCHODNÚ LITURGIU

Svätý otec František vymenoval dňa 19. apríla 2013 EODr. Milana Lacha, prodekanu pre zahraničné vzťahy a rozvoj na Teologickej fakulte Trnavskej univerzity za pomocného biskupa Prešovskej gréckokatolíckej archieparchie. Dr. Milan Lach SJ je gréckokatolíckym rehoľným kňazom slovenskej provincie Spoločenosti Ježišovej. Narodil sa 18.11.1973 v Kežmarku. Maturoval v roku 1992 a bol prijatý na Gréckokatolícku bohosloveckú fakultu UPJŠ v Prešove, v rokoch 1997-2001 študoval na TFTU. Dňa 1.7.2001 prijal kňazskú vysviacku. V rokoch 2003-2004 bol vedúcim Centra spirituality Východ – Západ Michala Lacka v Košiciach. V roku 2006 dosiahol licenciát a v roku 2009 doktorát z východných cirkevných vied na Pápežskom východnom inštitúte v Ríme. Pôsobil ako spirituál na kolégiu Russicum a ako duchovný asistent Federácie skautov Európy v Ríme. Je najmladším biskupom. Jeho biskupská vysviacka bude 1. júna 2013 o 10 hod. v Bazilike minor v Lutne.

Na otázku, kedy vznikol byzantský obrad, nemožno odpovedať presným dátumom. Cirkev, založená Ježišom Kristom, sa postupne šírila po celom svete. V roku 293 cisár Dioklecián rozdelil Rímsku ríšu na Východ a Západ, ale dokončené bolo rozdelenie až v roku 395 po smrti Theodosia I., čo niektorí označujú ako začiatok Byzantskej ríše, ale iní uznávajú začiatok byzantského obdobia až od roku 476. Obdobie panovania Justiniana I. (527 - 565) nazýva Taft zlatou epochou, zatiaľ čo obdobie od roku 610 do r.850 nazýva temným storočím, pričom najhorším obdobím vnútornej krízy ortodoxnej cirkvi bol ikonoklazmus (726 - 843).

Už v prvých storočiach sa začínajú objavovať určité rozdielnosti v slávení bohoslužieb, podmienené miestnou kultúrou a mentalitou. Po Milánskom edikte sa tieto rozdiely začali kryštalizovať a jednotlivé obrady sa diferencovali. Byzantský obrad má svoje korene v gréckej časti ríše, výrazný bol však aj vplyv Palestíny a Antiochie. Existencia rozličných východných cirkví niekedy predstavuje problém alebo vyvoláva otázky o dôvodoch. II. Vatikánsky koncil na tieto otázky odpovedá v konštitúcii *Lumen Gentium*: „Riadením Božej prozreteľnosti sa stalo, že rôzne cirkvi, ktoré založili apoštoli a ich nástupcovia na rozličných miestach, sa postupom času zoskupovali do rozmanitých organicky spojených celkov (...). Niektoré z nich, najmä starodávne patriarchálne cirkvi, akoby matky vo viere, zrodili iné – dcérske partikulárne cirkvi, (...).

Táto rozmanitosť miestnych cirkví, smerujúca k jednote, jasnejšie dokazuje katolíckosť nerozdelenej Cirkvi.“ Mons.Cyryl Vasil’ SJ ďalej uvádza: „V súčasnosti existujú na svete tri východné cirkvi, ktoré sú na metropolitnom stupni hierarchického vývoja – okrem našej prešovskej metropolitnej cirkvi je to metropolitná cirkev ruténskej tradície v Pittsburghu a etiópka cirkev v Etiópii a Eritrei s centrom v Adis Abebe. Ďalšie riadne hierarchické stupne východných katolíckych cirkví sú cirkvi vrchného arcibiskupstva a cirkvi patriarchálne. V súčasnosti máme na úrovni vrchného arcibiskupstva štyri cirkvi sui iuris – ukrajinskú, sýrsko-malabarskú, sýrsko-malankarskú a rumunskú. Na úrovni patriarchálnom máme šesť katolíckych východných cirkví – koptskú, melchitskú, sýrsku, maronitskú, chaldejскую a arménsku.“ Svoju prítomnosť na Slovensku odvodzuje cirkev od pôsobenia slovanských vierozvestcov Konštantína-Cyryla a Metoda. Svätí solúnski bratia priniesli na Veľkú Moravu kresťanstvo z Byzancie. V Uhorsku vzniklo viacero kláštorov byzantského obradu. Pápež Inocent III. v r. 1204 prejavil ochotu zriadiť biskupstvo východného obradu. Oporou západného kléru a historické okolnosti situáciu zmenili a začalo sa obdobie tvrdého polatinčovania. Od 15. storočia už existujú správy o existencii biskupstva v Mukačeve, ktoré zasahovalo aj na naše územie. Vďaka Márii Terézii bolo 19. septembra 1771 pápežom Klementom XIV. oficiálne zriadené Mukačevské biskupstvo, podriadené priamo Rímu. V r. 1787 bol zriadený Košický vikariát, 1792 prenesený do Prešova. V roku 1816 sa cisár František I. rozhodol vytvoriť z neho samostatnú eparchiu a 22. septembra 1818 to bolo Apoštolským stolcom oficiálne potvrdené. Oblasť stredného a južného Zemplína však ostala pod správou mukačevského biskupa do r. 1939. Právne sa celá záležitosť doriešila až vznikom Košického exarchátu v r. 1997. Zlomovým bodom v histórii bol 28. apríl 1950. Prešovským soborom bola zlikvidovaná gréckokatolícka cirkev; biskupi Pavol Gojdič, a Vasil’ Hopko boli spolu s mnohými kňazmi uväznení. Až v rokoch 1989-90 mohlo prísť k rehabilitácii gréckokatolíckej cirkvi a rozvinutiu jej činnosti. Dňa 21. februára 1997 bol erigovaný Košický apoštolský exarchát a 30. januára 2008 bol povýšený na eparchiu. Súčasne bola zriadená Bratislavská eparchia a Prešovská eparchia, ktorá vznikla v r.1818, bola povýšená na metropolitnú arcieperchiu. Od 30. januára 2008 je teda na Slovensku samostatná metropolia byzantského obradu.

Gréckokatolíci a pravoslávni sú pôvodne jedným spoločenstvom byzantského obradu, avšak rozdelení schizmou. Obrad a spiritualita sú totožné, delí ich len postoj k rímskemu pápežovi, ktorého ako hlavu celej cirkvi autokefálne pravoslávne cirkvi odmietajú.

V katolíckej cirkvi existuje mnoho obradov: arménsky, byzantský, etiópsky, chaldejský, koptský, latinský, maronitský a sýrsko-antiochijský. Obrad je duchovná cesta, spôsob určitého spoločenstva, ako žije, kráča s Bohom a k Bohu. Obrad, ako hovorí profesor R. Taft, SJ, „nie je len liturgika, ale skôr komplexná tradícia, jedinečný spôsob, akým určité spoločenstvo veriacich vníma, vyjadruje a prežíva svoj život v rámci tajomného Kristovho tela. Je súčasne aj dar, ktorým má miestne spoločenstvo slúžiť celej cirkvi. Zahŕňa tiež kánonickú disciplínu, mníšstvo, umenie, architektúru, duchovnú hudbu, a čo treba zdôrazniť – osobitného ducha, ktorý utváral túto tradíciu a je pre ňu podstatný.“ Rôzne obrady Cirkvi sú nám najlepšie známe cez ich liturgie. Liturgia je najdokonalejšie vyjadrenie duše, ktorá oživuje každú tradíciu. Neexistuje katolícky obrad, ktorý by popieral to, čo iné potvrdzujú. Všetky obrady tvoria jednotu v Kristovej Cirkvi. Všetky majú tie isté sviatosti, tie isté dogmy, ten istý morálny kódex. Rozdiely sú v tom, na čo jednotlivé tradície dávajú väčší dôraz. Spiritualita veľmi úzko súvisí s obradom. Je to forma duchovného života; spôsob chápania, vnímania a prežívania duchovných skutočností, je to život človeka s Bohom a v Bohu.

Porovnajme niektoré výrazné odlišnosti byzantskej cirkvi v porovnaní s latinskou: ženatí kňazi, podstatne dlhšie obrady, pri ktorých sa skoro všetko spieva a často sa opakuje, prísnejšie pôsty, ľudia sa veľa žehnajú a klaňajú. Na Západe bolo niekedy telo považované za čosi nižšie, za príťaž, Východ sa naopak snaží zapojiť celého človeka do duchovného života. V bohoslužbe sa viac vplýva na zmysly: ikonami, bohatou výzdobou chrámu; spevom, roľníkmi kadidla; vôňou kadidla a voňavých sviec, dotykom a bozkávaním ikon, evanjeliára a relikvií. Cieľom tohto všetkého je zážitok z Boha, skúsenosť stretnutia s ním. Každá bohoslužba je obrazom nebeskej bohoslužby ale zároveň aj účasťou na nej. Hlavným aspektom bohoslužieb je oslava, vďakyvzdávanie. Cieľom kresťanského života je zbožštenie – úplná premena človeka, jeho účasť na Božej prirodzenosti, bytostné zjednotenie s Bohom. Rozdiely môžeme vnímať aj v názvoch baziliky, ktorá pokrýva Golgotu a Kristov

hrob. Pre západného kresťana je to „Svätý hrob“, no Východ ju pozná ako „Anastasis“, čiže „Vzkriesenie“. Celý život byzantského Východu je chválou Vzkrieseného Pána.

Vrcholom duchovného života je božská liturgia, ktorá pozná tri rôzne formy - liturgia sv. Jána Zlatoústeho, sv. Bazila Veľkého a liturgia vopredposvätených darov (vo Veľkom pôste). Liturgia sa otvára záplavou svetla a kadidla. Žiadna byzantská služba nezačína bez dobrorečenia alebo oslavy Svätej trojice, čo je i hlavným zmyslom liturgie Konštitúcia II. Vatikánskeho koncilu *Sacrosanctum Concilium* uvádza (SC 2) : „liturgia prispieva vrcholnou mierou k tomu, aby veriaci svojim životom vyjadrovali a zjavovali ostatným Kristovo tajomstvo a skutočnú povahu Cirkvi“ Bohoslužby poskytujú viac slobody pre osobné prežívanie. Ich cieľom je byť s Bohom, zakúšať nebo a stotožniť sa so sláveným tajomstvom. Ak porovnáme východnú liturgiu so západnou, je veľký rozdiel, daný nielen jazykom, ale hlavne celou mentalitou. V bohatej symbolike je mnohotvárne vyjadrená viera vo sväté tajomstvá. Každá časť chrámového priestoru, liturgických rúch, bohoslužobných predmetov a úkonov má nejakú súvislosť so životom Krista a dielom vykúpenia. Celá bohoslužba je jedinou názornou katechézou, v súlade s východnou dušou, ktorá je viac prístupná meditácii a rozprávaniu symbolov. Východný kresťan pozerá na účasť liturgického spoločenstva v triumfálnom prechode (Pasche) Božieho človeka zo smrti do života. . . Eucharistická dogma je rovnaká na Východe aj na Západe; len jej zdôrazňovanie sa líši. Zdôrazňovanie účasti na nebeskej liturgii je vyznaním viery v život v Kristovi. Jednou z tém používaných v byzantskej liturgii na ilustráciu nášho života v Kristovi je svetlo. Jánova tematika svetla, svetlo Baránka v Božom meste (Zjv 21,22-26), preniká východnú spiritualitu. Na Východe nie je liturgia jednou z vecí, ktoré cirkev koná. Je jej životom.

Duchovný život východných kresťanov je silno spätý s modlitbou cirkvi. Charakteristické je opakovanie niektorých modlitieb, aj mnohonásobné, aby sme mohli hlbšie prežiť a uvedomiť si niektoré pravdy. Súkromné pobožnosti nemajú taký silný status ako v západnej obrade. Prvok opakovania je typický aj pre osobnú modlitbu.

Vo východnej duchovnosti je výraz „srdce“ jedným zo základných termínov. Srdce sa chápe nie v zmysle biologickom, ale označuje sa ním duchovný rozmer. Srdce je centrom ľudskej osoby, je miestom, kde sa spájajú korene duše i tela, je to životodarný prameň nášho bytia.

Mnoho východných autorov používa srdce

ako znak, ktorým sa východná spiritualita líši od západného racionalizmu. Duch Boží je vo vnútri nášho srdca, neustále mu vdychuje vedomie o svojej prítomnosti a neprestáva v nás prebývať. Každá liturgická, aj osobná modlitba sa začína epiklézou – vzývaním Svätého Ducha.

Sv. sviatosti kresťanského východu treba vnímať vo svetle Kristovho vzkriesenia a prijatia Božieho Ducha. Prostredníctvom sv. sviatosti Cirkvi sa vylijeva milosť Sv. Ducha neustále priamo do vnútra človeka. Sv. sviatosti sú znamením nerozlučného prebývania Svätého Ducha. Vďaka nim duchovný život človeka nachádza svoj základ v Bohu. Pre uskutočnenie sviatosti sa vyžaduje zákonný vykonávateľ, biskup, alebo presbyter. Cirkevná hierarchia a sviatosti sú od seba neoddeliteľné. Rozdiel medzi východným a západným obradom je aj vo sv. sviatostiach. Porovnáme konkrétne sviatosti kresťanskej iniciácie. Jedným z usmernení CCEO, je potvrdenie úzkeho vzťahu, ktorý je medzi tromi sviatosťami kresťanskej iniciácie. Iniciácia je jednotné a nedeliteľné slávenie vstupu do života v Kristovi do jeho spoločenstva. Kánony 695 a 697 predpisujú spojené alebo časovo len málo vzdialené udelenie troch sviatostí: krstu, myropomazania a svätej eucharistie. Jediné slávenie je vyjadrením toho, že také je aj jediné nerozdeliteľné dielo Otcovho a Synovho Ducha. Západná cirkev túto prax opustila, takže krstná iniciácia sa v nej udeľuje deťom v rôznych súvislostiach a časových momentoch. Vplyvom vonkajších tlakov, vychádzajúcich zo zmien pastoračných a duchovných postojov Západu sa v ostatných storočiach táto prax zmenila aj v rôznych východných katolíckych cirkvách. Je to však z hľadiska východného dedičstva cudzie a je žiaduca reforma v zmysle predpísaných noriem. Predovšetkým je potrebné hlbšie štúdium starej praxe.

S liturgiou úzko súvisí celá náboženská prax a v nej osobitné postavenie majú pôsty, ktoré sú vo východnej cirkvi častejšie a prísnejšie ako v západnej. Tak napr. Vianočný pôst – Filipovka trvá 40 dní, pôst pred sviatkom Zosnutia Presvätej Bohorodičky trvá 14 dní a Veľký pôst 50 dní. Veľký pôst sa prirovnáva duchovnému rebríku po ktorom sa vystupuje do neba. Bohoslužobné texty sa zameriavajú na vyjadrenie pokory, ducha modlitby, milosrdenstva a poukazujú na význam pôstu v procese spásy. Telesný pôst je zrieknutie sa mäsitých jedál, mliečnych výrobkov, vína. Duchovný pôst spočíva v zrieknutí sa vášnivých myšlienok, citov, nerestí. Dôležité je zapáliť sa čistou láskou k Bohu a ľuďom. Na východe je vylúčené slávenie Eucharistie cez Veľký pôst s výnimkou sobôt a nedeľ. Ďalší rozdiel je v tom, že

na Východe sa nestretáme s krížovou cestou a pôstnymi piesňami.

O východnej liturgii nemôžeme hovoriť bez toho, aby sme venovali pozornosť chrámu. Na Východe sa uplatňujú tri základné stavebné slohy. Je to sloh byzantský, ktorého pôdorys tvorí rovnoramenný kríž alebo kruh a stavba je završená kopulou, sloh románsky s pôdorysom latinského kríža a sloh ruský, ktorý spojuje predchádzajúce dva slohy a má mnoho kopúl. Východný chrám už na prvý pohľad vyniká svojou mystickosťou. Prispieva k tomu vnútorné usporiadanie chrámu, množstvo fresiek a ikon, ale najmä tajomnosť svätyne, ktorá je pre laika „ukrytá“ za obrazovou stenou – ikonostasom. Východný chrám sa vždy stavia tak, aby bol otočený svätyňou na východ. . Odtiaľ prichádza svetlo, ktoré je symbolom Ježiša Krista. Mnohé byzantské chrámy majú pôdorys v tvare gréckeho kríža. Vnútorné rozdelenie chrámu má dve základné časti: svätyňa a loď. Toto rozdelenie na dve časti znamená: 1) nebo a zem 2) dve prirodzenosti JK; 3) dve časti človeka – telo a dušu. Svätyňa je od lode oddelená aj vyvýšeným stupňom, ktorý sa nazýva solea. V jej strede, pred cárskymi dverami, vyčnieva polkruhový výsek, ktorý sa nazýva ambon a predstavuje kameň Kristovho hrobu, kde diakon prednáša jekténie a ohlasuje radostnú zvesť – Evanjelium. Kliros – je osobitné miesto pre kantorov a lektorov. Významnú úlohu vo východných chrámoch zohrávajú aj veľké množstvá svietnikov a sviec. Typickým prvkom byzantského chrámu je ikonostas, stena s ikonami, ktorá oddeľuje svätyňu od lode chrámu. Ikony sú Božím slovom “zapísaným” farbami na dreve, tradícia vytvorila určitý symbolický “ikonografický jazyk”. Cieľom ikony je kontemplácia Boha Keď sa klaníme pred ikonou neklaníme sa drevu, ale osobe, ktorá je na ňom zobrazená. Byzantský obrad vôbec nepozná sochy, len dvojrozmerné zobrazovanie. Príčinou je jednak silný vplyv Starej zmluvy, ale najmä snaha vystihnúť nie pozemskú realitu ale nebeskú. Významný teológ a ikonopisec L. A. Uspenský o poslaní ikonostasu hovorí, že je hranicou medzi dvoma svetmi: pozemským a nebeským, ktorý neoddeľuje kňazov, od veriacich prítomných v chrámovej lodi, ale rozširuje túto hranicu nie ako rozdelenie, ale ako zjednotenie vzájomného prenikania oltára s chrámovou loďou, časného s večným.

Na záver by som chcel uviesť stanovisko II.VK (OE 5), ktoré citoval Mons. Vasil' vo vysielaní Vatikánskeho rozhlasu: „*dejiny, tradícia a mnohé cirkevné ustanovizne zreteľne dosvedčujú, ako veľmi sa východ-*

né cirkvi zaslúžili o celú všeobecnú Cirkev. Preto tento posvätný koncil nielenže zahŕňa ich duchovné dedičstvo náležitou úctou, ale ho aj pokladá za nepochybné dedičstvo celej Kristovej Cirkvi. A tak slávnostne vyhlasuje, že východné cirkvi majú rovnaké právo a povinnosť ako západné cirkvi riadiť sa podľa

svojich vlastných ustanovení, lebo ich odporúča úctyhodná starobylosť a lepšie vyhovujú povahe ich veriacich, ako aj účinnejšie zabezpečujú dobro ich duší.“

Vojto Tóth

Porov. TAFT, R., F.: *Stručné dějiny byzantské liturgie*. Olomouc: Refugium, 2011, s.17 ISBN 978-80-7412-069-5

tamtiež s. 39

Mons. Cyril Vasil' SJ : *Vysielanie pre gréckokatolíkov: 5. výročie metropolitnej cirkvi sui iuris na Slovensku. Vatikánsky rozhlas, 21. január 2013.*

Porov. <!--[if !supportLists]-->

TAFT, F.T.: *Život z liturgie*. Olomouc: Refugium, 2008, s.52, ISBN 978-80-86715-95-7, 432 s.

tamtiež, s.60

tamtiež, s.61

HYPERLINK „file:///E:/articulo.asp.html“ File:///E:/articulo.asp.html, 21.1.2013

DUCHOVNÁ OBNOVA - PÁTER MIROSLAV KUKLA

V dňoch 11. a 12. apríla 2013 sa v našej farnosti uskutočnila duchovná obnova. Pozvanie prijal páter Miroslav Kukla, charizmatický kňaz, ktorý momentálne pôsobí vo farnosti obce Bobot. V piatich príhovoroch nám priblížil význam siedmych sviatostí cirkvi, dotkol sa poslania človeka stvoreného Bohom a v rámci nosnej témy poukázal na to, čo spôsobuje hriech a prekatie v živote človeka. Súčasťou duchovnej obnovy boli aj modlitby a piesne chvál.

V úvodnej homílii páter Kukla poukázal na to, že svätý otec nás pozýva prehliť si vzťah k cirkvi a utvrdiť sa v tom, prečo veríme. Cestou k tomu je práve sviatostný život. Sedem sviatostí ustanovil Ježiš Kristus, sú teda ustanoveniami nového zákona. Sú to vlastne Božie milosti, ktoré sa týkajú všetkých etáp života kresťana - dávajú život viery, rast, uzdravenie a poslanie. Sviatosti môžeme rozdeliť do troch kategórií. Krst, birmovka a eucharistia sú sviatosti uvádzania do života, potom sú to sviatosti uzdravenia, kde sa Ježiš mocou svojho Ducha dotýka nášho srdca - sviatosť zmierenia a sviatosť pomazania chorých, pri ktorej sa Boh dotýka človeka, ktorý je chorý. Treťou kategóriou sú sviatosti služby spoločenstvu - kňazstvo - kňaz slúži svojmu ľudu a manželstvo - manžel sa dáva svojej manželke a manželka sa dáva svojmu manželovi. Skrz všetky sviatosti nám cirkev sprostredkúva Ježiša Krista, Boží dotyk, Božiu lásku, dobrotu, uzdravenie, skrátka milosť. Čo teda milosť v skutočnosti je? Milosť je dar, v ktorom nám Boh dáva seba

samého, teda sebadarovanie Boha. Boh sa nám dáva a ja sa ho môžem dotknúť a práve cez tento dotyk môžem priniesť svoju dušu do spoločenstva s Bohom a svojho ducha môžem zjednotiť s duchom Ježiša Krista a tak môžeme byť uzdravení. Sviatosti sú viditeľným znakom neviditeľnej moci Krista. My síce nevidíme, ale Ježiša Krista dostávame, nevidíme, ale Boh sa nás dotýka, koná, jeho dobrota sa vylieva do nášho vnútra a uzdravuje nás. Teológia učí, že sviatosti sú znakom trvalej prítomnosti Ježiša Krista v cirkvi. Sviatosti sú prisľúbením spásy pre človeka a symbolmi Krista. Môžeme si položiť otázku - akú cenu majú sviatosti, keď mladí ľudia aj po ich prijatí napríklad drogujú a manželia sa aj napriek sviatostnému manželstvu podvádžajú a rozvádžajú? Páter odpovedal slovami pápeža Benedikta XVI.: „Sviatostiami sa utvrdzuje štruktúra a významné momenty ľudského života - ich veľkosť, dôveryhodnosť a spoločná záväznosť veľkých udalostí.“ Ak pozeráme na sviatosti len z hľadiska účinnosti, vidíme ich iba ako prostriedky zázračnej moci a to nám prináša sklamanie. Ale pri vysluhovaní sviatostí zostupuje na človeka Duch Svätý. Znamená to, že Boh sa zveruje človeku v tomto svete a viera vstupuje do hmotného sveta.

Základom kresťanského života, vstupom do života cirkvi a bránou k ostatným sviatostiam je sviatosť krstu. Keď Ježiš ustanovil sviatosť krstu, dal nám aj prisľúbenie, že bude s nami až do skončenia sveta. Krst je najkrajším darom, ktorý sme dostali. Keď krstíme malé deti, sú uzdravené z dedičnej viny, ak krstíme dospelého človeka, krst odpúšťa hriechy. V tejto sviatosti môžeme vidieť aj to, že Boh hľadá spôsoby a vytvára priestor, aby mohol poslúžiť človeku. Sviatosť zmierenia dáva človeku milosť stať sa opäť priateľom Boha, milovaným synom a dcérou. V tejto sviatosti dostávame odpustenie za urážku, ktorú sme spôsobili Bohu. Hriech je príčinou narušeného vzťahu k Bohu i k blížnemu. Ježiš nás prišiel od hriechu oslobodiť, zbaviť pocitu previnenia, reagovať na nelásku láskou a zmieriť nás s Otcom. Boha najviac zraňuje to, že ja zraňujem seba ako jeho dielo. Zranením Boha však zraňujem hlavne seba samého. Svätý Tomáš Akvinský hovorí, že Boh si praje

pre človeka dobro a človek sa zraňuje preto, lebo sa odlučuje od svojho tvorcu.

Hriechom - a najmä smrteľným - pretíname v sebe prúd Božieho milosrdenstva. Ako keď potrubím tečie voda, ale ak urobíme diery, voda vyteká von, neudrží sa v potrubí. Ak však Boh odpúšťa mne, aj ja mám odpúšťať. Nedostatok odpustenia blokuje Božiu uzdravujúcu moc. Svätá spoveď je vlastne veľký exorcizmus - odvracame sa od zla, ktoré sa na nás nalepilo, zriekame sa ho. Podľa pátra Eliasa Vellu má sviatosť zmierenia štyri dimenzie. Prvou je odpustenie hriechov, druhou uzdravenie, treťou oslobodenie a štvrtou posilnenie. Sviatosť zmierenia je prameňom života a uzdravenia, v nej zažívame Božiu lásku a Boží dotyk. Keďže Boh rešpektuje našu slobodnú vôľu, nemôžeme nikoho nútiť, aby chodil do kostola, to robia sekty. Aj v sviatosti zmierenia Boh rešpektuje našu slobodnú vôľu. Cieľom je obrátenie vnútorného človeka, aby sa pripodobnil Kristovi, odpustenie a uzmiernenie. Ak to Bohu dovoľíme, urobí to svojim dotykom. Keďže sme hriešni, stáva sa nám, že nás trápia tie isté hriechy. Rozhodujúca je však ľudská ochota k obráteniu a vyznanie hriechov - stať pred Bohom v pravde. Boh je mocný, spravodlivý, svätý, ale to najdôležitejšie, čo pre nás urobil je to, že poslal svojho Syna, aby nás oslobodil od hriechu a moci zla a Ježiš posla kňazov, aby v jeho mene odpúšťali hriechy - a to je dôležité. Dovoľme Kristovi, aby nás premenil, naplnil a privedol k Otcovi. Ježiš Kristus pôsobí v našich životoch prostredníctvom Ducha Svätého.

V druhej prednáške páter Kukla zameral pozornosť na človeka, prečo bol stvorený a k čomu povolaný. Stvorenie človeka popisuje kniha Genezis. Prvá dôležitá informácia je, že človek bol stvorený na obraz Boží. Pripodobňuje sa Bohu vlastnosťami a osobnosťou. Má schopnosti spoločné s Bohom, telesnú podobu a výzor. V porovnaní s anjelmi máme dokonca rovnakú úlohu - chváliť Boha. Človek má schopnosť nadväzovať živý vzťah s Bohom. Boh nás stvoril, aby sme ho chválili, zvelebovali, milovali a klaňali sa mu. Pravým obrazom Božieho obrazu je Ježiš. Sám Ježiš to povedal - kto vidí mňa, vidí Otca. Bohu sú pripisované aj čerty ženy a ženskej lásky. Našou najvyššou výsadou

je to, že som človek - muž, žena. Boli sme stvorení ako súčasť prírody, z prachu sme boli stvorení a do prachu sa vrátíme. Celý prirodzený svet podlieha kľatbe skazy kvôli pádu človeka. S vykúpením človeka bude vykúpené aj stvorenie. Údelom človeka je myslenie, rozumové poznávanie a fyzické dispozície. Naším údelom je odpovedať na ponuku Boha. Boh má k nám blízky vzťah a to sa najlepšie ukázalo v inkarnácii Ježiša Krista - starostlivosť o človeka a spása. Ako odpovedáme na Božie pozvanie? Zmŕtvychvstanie Ježiša Krista je pozvánkou na vytvorenie živého vzťahu s Bohom a z toho vyplýva plnosť Ducha a bytostné zjednotenie s Bohom. Človek, dá sa povedať, má tri štruktúry. Dušu, ktorá predstavuje vnútorný život, telo, ktoré je spojené s prírodou a prejavuje sa navonok - slabosťou, hriechnosťou a opozíciou voči Bohu a treťou štruktúrou je duch - vnútorné posvätenie Božím duchom. Našej budúcnosti sa však týka obnovenie celého človeka, čiže nesmrteľnosť duše aj vzkriesenie tela. Od života nás oddeľuje hriech. Hriech je odmietnutie Boha a vzťahu, v ktorom máme naplňať svoj účel, pre ktorý sme boli stvorení. Záchrancom od hriechu je Ježiš Kristus - on má moc zachrániť, spasť, vykúpiť a oslobodiť celého človeka - telo, dušu aj ducha. Aby sme to lepšie pochopili, pozrieme sa na dva príklady z Nového zákona. Judáš zranil a zaprel Ježiša. Nedokázal však vyznať svoju vinu a vo svojom hriechu aj zomrel. Peter zaprel Ježiša trikrát. Ale oľutoval a prišiel k Ježišovi, prijal odpustenie a túto možnosť máme všetci. Tu už prechádzame k ďalšej sviatosti a tou je manželstvo medzi pokrstenými. Patrí k Ježišovmu poslaniu. Manželstvo je sviatosťou novej zmluvy a je účinným znakom jeho milosti. Vernosť a láska medzi manželmi je skutočným zjavením lásky Ježiša Krista. Sviatosť manželstva si vysluhujú muž a žena navzájom. Kňaz alebo diakon je tam len svedkom cirkvi. Manželstvo je nerozlučiteľné a trvalé - tak, ako spojenie Krista s cirkvou. Vo sviatosti manželstva je živý Boh „púšťaný“ do vzťahu medzi mužom a ženou. Ak je medzi manželmi dôvera a vernosť, automaticky prichádza Kristova uzdravujúca moc. V manželstve ide o vzťah človek - človek, ale aj človek - Boh. Je to darovanie, ale na prvom mieste je Boh. Stvorením človeka Boh ponúkol lásku a odpovedáme podľa toho, či Krista prijímame alebo neprijímame. Ďalšia prednáška bola venovaná prekliatku v živote človeka, sviatosti kňazstva a Eucharistii. Páter začal tým, že v poslednom čase sa veľa hovorí o modlitbe oslobodenia. Veľa ľudí však neverí v existenciu diavla a nevedia, že môžu byť prekliati. Ako poznáme, že niekto je prekliaty?

Je sedem oblastí, ako sa to môže prejavíť:

1. psychické zrútenie, depresie
2. chronická nemoc, zvlášť dedičná, ochore-

- nie, ktorého príčinu lekári nevedia nájsť
3. neplodnosť, sklon k spontánnym potratom
4. rozpad manželstva, rodiny
5. nedostatok financií najmä u ľudí vzdelaných, ktorí si nevedia nájsť prácu
6. náchylnosť k nehodám a k úrazom
7. podivné a predčasné úmrtia v rodine, samovraždy

Dôvodom môže byť prekliatie iným človekom alebo neúcta voči Bohu. Môžu to byť kľatby z minulosti, z prítomnosti alebo vlastnou vinou, spôsobené napríklad modloslužbou, veštením, kartami, vyvolávaním duchov, vraždami, znásilnením, zneuctením Boha, liečiteľstvom, satanizmom, mágiou, neúctou k rodičom, túžbou poznať budúcnosť... Pre nás je však dôležité poznanie, že Ježiš nás oslobodil od všetkých prekliatí. Z našej strany je dôležité zrieknuť sa toho, čo mi prinášalo kľatbu, pozvať Ježiša, aby bol Pánom môjho života a nevracať sa k tomu viac. Pretože je pokušenie zlého ducha vracat sa do minulosti, aby nás dostal do takého stavu, ako sme boli pred tým. Čo je raz vyznané a odpustené vo svätej spovedi, k tomu sa už netreba vracat.

Existujú ešte kľatby na ľudskej úrovni - slová odsúdenia. Deje sa to často zo strany rodičov, učiteľov, vychovávateľov a trénerov voči deťatám, môžu to byť moje vlastné slová, napríklad vyjadrenie túžby po smrti, vtedy je dobré zrieknuť sa toho ducha, ktorý nás k tomu vedie. Poznáme aj duchovné a psychické putá - napríklad medzi rodičmi a deťmi, tu je potrebné upraviť vzťahy modlitbou. A napokon sexuálne putá - napríklad vzťah s viacerými partnermi pred manželstvom. Napríklad, ak do manželstva vstupuje muž, ktorý mal pred tým sexuálny vzťah so šiestimi ženami, vstupuje do manželstva nielen s tou jednou, ktorú si berie, ale aj s tými šiestimi. Je potrebné vyznať to v svätej spovedi. Pretože spojením muža a ženy vzniká duchovné puto, ktoré nezanikne jednoducho rozhodom. To môže byť neskôr príčinou rozvodu, ak to nie je vyznané vo svätej spovedi. Ak však človek žije sviatostným životom, vo vzťahu s Kristom, žiadna kľatba nemá na neho účinok.

Aby Kristovo dielo vo svete pokračovalo, ustanovil Ježiš sviatosť kňazstva. Apoštolí naďalej vykonávajú Kristovo dielo až do konca čias. Pri vysluhovaní sviatostí sa kňaz stáva Kristom. Ohlasuje prislúbenia od Otca. Má úlohu lásky a buduje Kristovo telo. Zvestuje smrť a zmŕtvychvstanie, má milosť uzdravovať a učiť žiť v spoločenstve Ježiša Krista. Kristovo dielo je kázanie, vysluhovanie sviatostí, uzdravovanie a exorcizmus. Skrz kňaza pôsobí Kristov Duch.

Sviatosť Eucharistie bola ustanovená v tú noc, keď bol Ježiš zrazený. Svätá omša, ako ju poznáme, začína vyznaním hriechov, potom nasleduje Božie slovo ako príprava na stretnutie s Kristom, ďalej pokračuje modlitba príhovoru, po nej samotná nekrvavá obe-

ta na oltári - Otec prijíma obeť Syna a Duch Svätý ju posväcuje a napokon je sväté prijímanie, ktoré premieňa moje vnútro, Ježiš ma pripodobňuje sebe. Je to chlieb večného života, pokrm pre dušu, ktorý rozvíja spojenie s Bohom. Skrz eucharistiu dokáže Ježiš zmeniť naše životy a uzdraviť nás. Je to najúčinnější spôsob oslavy a chvály Boha, v ktorej sám Pán koná cez seba.

Sviatosť birmovania nám dáva duchovnú pečať - znak Ducha Svätého, ktorého prijímame. Duch Svätý nám ponúka svoje dary a seba samého. Duch Svätý sa v plnosti dáva človeku a vylieva sa do jeho srdca. V sviatosti birmovania dostávame poznanie Božej pravdy. Milosť tejto sviatosti sa môže prejavíť aj po dlhšom čase. Duch Svätý si nájde miesto v duši, kde prebýva a v správnom čase začne pôsobiť. Najdôležitejším darom Ducha Svätého je láska - vedie srdce k odpusteniu, poznaniu, dáva priestor, aby Duch Svätý konal.

Posledná homília bola venovaná sviatosti pomazania chorých. Je to vlastne služba starších cirkvi. Prináša úľavu od choroby a odpustenie hriechov. V tejto sviatosti sú chorí odporúčaní Pánovi a povzbudení do spojenia s utrpením Krista. Ježiš má moc nielen uzdravovať, ale aj odpúšťať hriechy. Sám Ježiš používal pri uzdravovaní sliny, blato, vkladal ruky a posielal chorých umyť sa. Chorí túžili dotknúť sa ho, pretože z Ježiša vychádzala sila. Ježiš sa nás stále dotýka, aby nás uzdravoval. Dovolí chorým, aby sa ho dotýkali a berie na seba naše choroby. Ježiš však nie vždy uzdravil všetkých. Uzdravoval na znak blížiacej sa spásy - víťazil nad hriechom a dal nový zmysel utrpeniu. Poslal aj učeníkov uzdravovať a túto úlohu plní cirkev dodnes. Udeľuje chorému milosť Ducha Svätého, povzbudzuje a posilňuje. Ide o celého človeka - telo, dušu i ducha. V tejto sviatosti sa obnovuje jednota s Bohom. Uzdravuje nás Duch Svätý a je potrebné otvoriť sa mu, túžiť po dotyku Pána. Sviatosť pomazania chorých sa udeľuje v spoločenstve veriacich, aby sa modlili za chorého. Cirkev pamätá na svojich chorých. Kňazi sa modlia vkladáním rúk a pomažu chorého olejom. Skrze chorobu povzbudzuje Boh človeka a môže uzdraviť aj rodinu. Napríklad pri chorom dieťati sa celá rodina obrátila k Bohu. Boh vidí našu spásu, nielen chvíľkové šťastie a uzdravenie. V sviatosti pomazania chorých dostávame silu a posilu do ďalšieho života. Nie je to posledné pomazanie, ale pomazanie chorých, preto nemusíme mať strach volať ku chorému kňazovi. Na záver duchovnej obnovy sa páter Kukla spoločne s našimi kňazmi minoritmi modlili za ľudí vkladáním rúk. Ďakujem za povzbudenie, ktoré nám páter prostredníctvom svojich prednášok sprostredkoval. Mohli sme čerpať s jeho duchovného bohatstva a skúseností, ktorými dopĺňal jednotlivé témy v konkrétnych prípadoch.